N°. 265. 1834.

ARNHEDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Zondag en Maandag den 4 en 5 December.

NEDERLANDEN.

Parijs, den 3den December

In den afgeloopen nacht is een courier, van Parijs gekomen op zich naar 's Hage begevende, door deze vesting gepasseerd.

— Naar men vernemt heeft Z. M. bij besluit van den 25 Nov. jl. bepaald, dat er, onder het toezigt van den heere kolonel *Cleerens*, een korps jagers zal worden opgerigt. Gemelde kolonel zal het opperbevel over dit korps bekomen.

— Nog vernemt men, dat eenige dagen, men zegt in de andere week, de mobiel gemaakte eerste bataljon der schutterij enzer stad, alsmede die van Bergen-op-Zoom, welke zich gereed moet hebben gegeven zou, naar den Bosch zullen vertrekken, ten einde, na hare vereeniging met de mobiele schutterij dier stad, het bataillon stedelijke Noord-Brabandsche schutterij geheel te kompleet te maken.

— Uit 's Bosch meldt men, dat 's Koninklijken vertrek naar 's Hage, om aldaar den 6den hoogstdezelfs geboortefeest door te brengen, tegen morgen ten half twaalf uren bepaald was. De Vorst, benevens dezelfs doorluchtige kinderen, Prins *Frederik*, werd tegen den 9den in het hoofdkwartier terug gewacht.

Vele verlofgangers uit het leger komen tegenwoordig dagelijks te 's Bosch aan, ten einde zich naar hunne vesting naar huwne betrekkingen te begeven; hun aantal is zoo aanzienlijk, dat, onder anderen, de stoomboot *Julia*, die gisteren van 's Bosch naar Gorinchem afvoer, ofschoon zich op haren bodem reeds een overgroot getal verlofgangers bevondt, nog twee voertuigen, die er niet minder laden hoord hadden, op sleepteuw moest nemen.

— Behalve reeds vroeger ingekomene bijdragen van ingezetenen der kolonie Suriname, tot stijving van 's lands schatkist in de tegenwoordige omstandigheden, is wederom bij het departement voor de nationale nijverheid en kolonien, van den gouverneur-generaal *Gantelaar*, in wisselbrieven ontvangen de som van *f* 593,64, zijnde de finale uitslag van de vaderlandslievende bijdragen der ingezetenen van gezegde kolonie, zoo mede eene som van *f* 3959,42, aanvankelijk en tot gelijk einde bijeen gebragt door ingezetenen van Curaçao, Bonaire en Aruba. Van beide deze aanzienlijke bijdragen is de noodige kennisgeving aan den Koning is gedaan.

— De berigten, die men omtrent den toestand van Bazel ontvangt, blijven steeds ongunstig; de partijen staan tegen elkander over, zonder dat er eenige toenadering schijnt plaats te hebben. De onderscheiden maatregelen door de regering van het kanton genomen, en die strekten, om aan de wenschen der landelijke gemeenten zoo veel mogelijk te gemoet te komen, waren zonder eenige uitwerking gebleven. Zelfs was er in de jongste dagen met vermeerderden ijver op de gemoederen der landbewoners gewerkt, ten einde hen nog meer tegen de stad op te zetten. Van de troepen des bondsgenootschaps die bovendien het kanton eerlang weder verlaten zouden, was niet veel hulp te wachten, om reden deze niets tegen de geheime woelingen der onruststokers vermogen. De treurige gevolgen van deze staat van zaken werden dan ook duidelijk, zoo in de stad als op het land, gevoeld; nerigen en bedrijven leden er gevoelig onder, terwijl op het platte land de armoede schrikbarend toenam. De regering had nu eindelijk besloten, om den 10den november bij den grooten raad des kantons het voorstel eener afscheiding des kantons in twee deelen in overweging te brengen, welke maatregel reeds vroeger als de eenige uitredding was beschouwd en welk gevoelen de groote raad almede schijnt te deelen, daar hij bepaald had, dat den 22sten deswege eene opzettelijke, alhoewel nog voorloopige beraadslaging zou plaats hebben. Die dag werd nu met gespannen verwachting te gemoet gezien.

— Het volgende is een uittreksel uit *le Courrier de l'Ain*: betrekkelijk de Lyonsche onlusten.

» Toen de generaal *Roguet*, de onmogelijkheid inziende, om een zoodanig gesticht, in de straten, hetwelk reeds zoo veel volks gelost had, op te houden, dan altoos der troepen naar buiten de stad gelast had, verzamelden de insurgenten zich in opeengedrongen kolommen, verdrongen met moed en snelheid de drie te Saint-Clair en te Boucle opgeworpen barricaden, wierpen de posten, die dezelve bewaarden, overhoop, en kwamen, in weerwil van het musket-vuur uit de vensters, de steenen en dakpannen, die van alle kanten op hen geworpen werden, te Montessuy, Calvaire en la Pape hetgeen echter niet zonder verlies van eenige manschappen toeging. De dragonders, die onderscheiden aanvallen gedaan hebben, hebben onder anderen veel geleden; het 60ste regement heeft, naar men zegt, op den 21sten en 22sten, vele hoofd-officieren verloren. Een bataillon van het 40ste regement heeft den aftogt gesloten en moedig gestreden, om dezelven te dekken; maar de ongelukkige op de kade achtergelaten gekwetsten werden verder afgemaakt, uitgeschud en in de Rhone geworpen door elenden, aan welke hunne woede niets menschelijks meer overliet. Het volk, woensdag morgen, alzoo meester van de stad geworden zijnde, verspreidden onderscheiden benden zich door de verschillende wijken en het uniform van de nationale garde werd het teeken van strafbaarheid en moord; intusschen schenen die lieden verstomd van hunne overwinning, nog niet te weten welk gebruik er van te maken of welk rigting er aan te geven.

» Daar is geene politieke- of oproer-lens opgestoken; daar heeft geene andere vlag dan de driekleurige gewapperd.

» Het schijnt, dat de begeerlijkheid, zelfs bij het vernielen en verbranden, minder aandeel gehad heeft dan de woede; want daar openbaarde zich weldra eene zekere soort van orde te midden dezer regeringloosheid; daar werd zelfs geen geld weggenomen of geroofd. Slechts eenige in lompe gekleedde lieden liepen, barrevoets, half dronken, langs de kaden en ontwingen eenige frasco's, om de voorbijgangers door onderscheiden wijken te begeleiden of een of ander rijtuig uit den drang te helpen.

» De prefekt had, gelijk wel te begrijpen is, in dergelijke oogenblikken, slechts eenig gezag in naam. Het ambachtsvolk van alle ambachten, dat zich, gedurende het gevecht, bij de zijde-werkers gevoegd had, heeft geene bijzondere wraak uitgeoefend. De straten zijn vol werklieden, welke in den borstrok loopen. Daar zijn posten gesteld; de patrouilles volgen elkander op. De zijde-werkers, welke de beweging bestuurd hebben, hebben eene provisionele commissie benoemd; de namen van de leden derzelve zijn echter tot dus verre nog niet bekend. Zij heeft eene proclamatie aan de inwoners uitgevaardigd, ten einde hen aan te moedigen, om den eerbied voor personen en eigendommen te helpen handhaven. Men zegt, dat de volks-wraak acht of tien kooplieden en huizen bedreigt; daar zijn eenige zijden-stoffen door eenige verdoolde lieden verbrand of vernield; zij meenden zich op die wijze te verzekeren van werk te zullen bekomen; daar is, sedert het gevecht, niet eenen moord gepleegd.

» Na het verbranden der zijde-werken, meubelen, kostbaarheden en andere goederen der huizen van de heeren *Auriol* en *Neyton*, wilde het volk ook die van den heer *Forges* verbranden, maar het is bij den wil gebleven. Men spreekt van zich te verzetten tegen alle troepen, welke den grondgebied van Lyon zouden durven betreden; wij willen hopen, dat daar niets zal komen; intusschen is het zeker, dat er niet geplunderd zal worden. Heden had het werkvolk zelf proclamatien doen afkondigen en aanplakken, waarbij een iegelijk tot gematigdheid en orde werd aangemaand.

» Het bevestigt zich zich, dat 23 personen, die zich aan diefstal hadden schuldig gemaakt, dadelijk dood geschoten zijn; anderhand heeft men zich vergenoegd met dergelijke dieven gevangenis over te brengen.

» Het werkvolk zelfs heeft de driekleurige vlaggen, die door den tijd verlept of versleten waren, op de openbare gebouwen vernieuwd."

Zie hier nog een uittreksel uit een' brief van Lyon van den 24sten:

» In zeker huis, waarin ik mij eergisteren bevond, werd de deur open geloopen en men kwam aan de kamer kloppen, waarin ik benevens eenige dames zat. Ik opende en vroeg, wat uilt gij lieden? Slechts plaats aan de vensters om onze vlaggen, — zeide een persoon en eigendommen verdedigen? — Niet zoo, antwoordde mij een man, die eene bloote sabel in de hand had en gaf te pitein het noemen, wij komen alhier slechts post vatten, om op onze vijanden te schieten; wij zijn geene dieven, wij vragen slechts arbeid of den dood. Indien een dezer mannschappen zich verroolooft, om te schelden of het geringste weg te nemen, dan hebt gij u slechts bij mij te vervoegen en ik zal onmiddelijk regt doen.

» De zaak is, dat deze woeste, tot op het uiterste vergramde menschen, niet het minste leed in huis gedaan hebben, niets, volstrekt niets, hebben gevraagd, zelfs geene verversching. Zij bragten ons integendeel, op ons verzoek, een horloge en andere goederen, die op de voorkamer lagen en verlieten ons na eenigen tijd, zonder zelfs de waarde van eene spald mede genomen te hebben.

» Wat het politieke betreft, zoo verzeker ik u, dat ik, hoezeer ik gisteren den geheelen dag op straat heb door gebragt, en verscheiden zoo gewapende als ongewapende werklieden gezien, mij in alle de groepen gemengd en vele gesprekken gehoord heb, niet het geringste daarvan heb vernomen. Daar ging slechts een eenige kreet op en deze was *wraak, wraak! arbeid of de dood!* Een groot aantal had de driekleurige kokarde op den hoed; ik heb zelfs kleine vlaggen, als guidons, met dezelfde kleuren gezien, maar heb, ik herhaal het, niets gehoord, dat tot de politieke zaken eenige betrekking had; de woorden *koning, gouvernement, ministers* of dergelijke hebben niet eenmaal mijn oor getroffen."

's Gravenhage, den 2den December.

Heden avond ten zes ure is Z. K. H. Prins *Frederik* van zijne reize alhier teruggekeerd; men vernoemt dat ook Z. K. H. de Prins *van Oranje* alhier verwacht wordt, om deszelfs verjaardag in het midden van het koninklijk gezin te vieren.

In de zitting der tweede kamer van heden zijn eerst de secties getrokken voor de maand November. Tot presidenten der tegenwoordige vijf afdeelingen zijn benoemd, de heeren: *van Randwyck, Fockema, Dyckmeester, d'Ecury* en *Donker Curtius*; tot vice-presidenten, de heeren: *Freis, van Reenen, van Boelens, Boelaerts* en *Cats*. Vervolgens werd naar die afdeelingen verzonden een nieuw ontwerp van wet, betreffende de nationale militie, zijnde 1832. Bij die wet worden, uit hoofde van de tegenwoordige onzekerheid om in 1832 de manschappen der militie van de klassen van 1826 en 1827 te ontslaan, bijzondere bepalingen nopens de lichting voor het volgende jaar vastgesteld. Die lichting wordt daarbij op een man van de 300 zielen bepaald. Hierna brengt de commissie tot de petitien drie voorslagen uit, als: 1° van handelaren in zeep te Crommenie, bezwarende behelzende tegen de voordragt op dat artikel. Dit rekest werd ter griffie nedergelegd; 2° van bouwlieden te Dubbeldam, wegens de belasting op de paarden. Dit rekest werd insgelijks ter griffie nedergelegd; 3° van onderscheiden burgemeesters en assessoren in het kanton Oud-Beijerland. De commissie stelde voor, omtrent dit stuk, als door meerderen geteekend, over te gaan tot de orde. Hierover ontstond eene langdurige woordentwist, waarbij de heer *Cats*, rapporteur en president, en de heer *van Hemert*, lid der commissie, het voorstel ondersteunden, dat door de heeren *Freis, van Nes* en *van Boelens van Ilsvelt* bestreden werd. Eindelijk werd bij hoofdelijke stemming, met 22 tegen 10 stemmen besloten, overeenkomstig de voor eenige dagen genomen conclusie, ook dit stuk ter griffie neder te leggen.

BELGIE

Brussel, den 2den December.

De zitting van de kamer der afgevaardigden is gisteren omstreeks 12 ure geopend. De orde van den dag bragt de voortzetting mede der deliberation over het in overweging nemen van het door de commissie tot *onderzoek* voorgelegde concept (*zie uw nommer* van den 30sten) en werd, na lange discussien met 46 tegen 41 stemmen besloten, het concept niet in overweging te nemen. Drie leden hadden geweigerd te stemmen. Vervolgens bragt de heer *Coghen* rapport uit over het budget van uitgaaf voor het jaar 1832, bewelk, de schuld er onder gerekend, 53,550,600 guldens bedragt. Dit rapport zal gedrukt en in de afdeelingen onderzocht worden. Ook de senaat is gisteren in het openbaar vergaderd geweest. De heer *Vilain XIIII* brengt rapport uit namens de commissie belast met het onderzoek der concept wet, strekkende, om den minister van oorlog eene aanvulling van krediet ter somme van 2,800,000 verleenen en concludeerde tot aanneming van het concept. Na eenige bedenkingen vooral van den kant van den heer *de Pélichy*, welke uitvoerlijk door denzelven en anderen werden wederlegd, werd die wet met 56 stemmen tegen acht, die van den heer *de Pélichy* voormeld, aangenomen.

De voorstellen van de heeren *van den Steen* en *Beats* bedenkingen op de notulen inhoudende, werden verworpen. De heer *Dubois* bragt rapport uit op eene petitie van den heer *Dubosch*, welke, als naamhouder van verscheiden eigenaars der Isabelle- en Cleye-polders, schadevergoeding vraagt. Dit rekest wordt naar de ministers van binnen- en buitenlandsche zaken verzonden.

De vergadering werd tegen aanstaanden Woensdag den 7den geadjourneerd.

— Gisteren op den middag heeft de koning eene groote revue gehouden, en bij die gelegenheid een vaandel met de drie kleuren en een' gouden belgischen leeuw er op, aan het 4de regiment van linie geschonken, hebbende Z. M. bij die gelegenheid gedaan de navolgende aanspraak:

» Belgen,

» Gij hebt, sedert eeuwen, onder de banieren van vreemde souvereinen, dapper en getrouw gestreden.

» Thans is de stand van uw vaderland veranderd; het heeft zijnen rang in de familien der aloude monarchien. De Belgen, zijn, na zoo vele bloedige en roemrijke oorlogen, eene onafhankelijke natie geworden! Voor de eerste maal zal de belgische leeuw aan het hoofd der belgische troepen opwaaien.

» Voort voort met de schitterende hoedanigheden, welke u de achting des buitenlands hebben verworven, onder den nationalen standaard te ontwikkelen; denkt dat het u, als nationaal leger in de gelederen der aloude Europesche legers treedt, en dat uwe eer vordert, dat gij eene uitstekende plaats daarin bekleedt.

» Het dappere en standvastige gedrag van het 4de regiment in de moeijelijke omstandigheden der dagen van Augustus, hebben mijne achting en opregte goedkeuring voor hetzelve verworven en ik schep er vermaak in, om het aulks, bij deze plegtige gelegenheid, openlijk te herhalen.

» Sedert deze gebeurtenissen hebben dezelfs braaf gedrag en goede krijgstucht tot deze mijne gevoelens bijgebragt.

— Het vierde regement is dan het eerste, dat het nationale vaandel uit mijne handen ontvangt. Hetzelve aannemende, gaat gij de heiligste verbindtenissen jegens uw vaderland en jegens mij aan. Beantwoordt steeds aan mijn vertrouwen en neemt tot zinspreuk *dapperheid, eer en trouw!*"

De kolonel van gezegd regement nam het vaandel uit handen des konings aan en hij al de officieren legden den eed op hetzelve af, waarna de kolonel eene korte dankzegging deed en de troepen voor Z. M. defileerden.

FRANKRIJK.

Paris, den 30sten November. (*Vervolg.*)

De heden bij kooplieden en particulieren ontvangen brieven van Lyon prijzen om het zeerst de goede orde, welke de wijkmeesters gedurende den opstand hebben weten te houden. Deze brieven, onder dagteekening van den 24sten des avonds geschreven, spreken niet zoo stellig van eene terugkeering van het werkvolk tot den arbeid, maar drukken allen op het gevaar, dat, bij de tegenwoordige omstandigheden, uit het bezigen van geweld zou spruiten. Wij zullen hier de volgende zinsnede uit eenen brief van den 24 laten volgen, waarin, in weinige woorden, alles wat wij in verscheiden andere correspondentien gelezen hebben, vervat is:

» Het werkvolk heeft, ten stonde, dat ik dezen schrijf, reeds vernomen, dat er troepen afkomen tot bestand van die, welke op de vlugt gelagen zijn en zich nog in onze ommestreken bevinden; maar zoo de generaals het bestand namen, om met geweld de stad binnen te rukken, dan is het met Lyon gedaan, want het werkvolk is gesteld, om zich tot het uiterste te verdedigen en in dat geval zullen de reeds geleden ongelukken niets zijn bij die, welke ons nog verbeiden. Onze toestand zou bijzonder hagchelijk zijn. Een groot aantal huisgezinnen zoude de stad verlaten, maar zij durven niet, uit vrees van voor het werkvolk een wantrouwen aan den dag te leggen, dat hetzelve zou kunnen beleedigen."

— De gebeurtenissen te Lyon, die, gelijk de *Moniteur* zegt, niets anders zijn dan een oorlog tegen eigendom en nijverheid, maken het volgende gezegde van den heer *Perier*, in de vergadering der afgevaardigden geuit, dubbeld merkwaardig: *Zoo de afschaffing der erfelijkheid*, zeide hij, *ook alreeds de afschaffing van*

Van den 29sten November.

De *Moniteur* behelst het volgende:

» Dezen avond is eene van Lyon gekomen deputatie, en bestaande uit de heeren *Gautier* en *Casenove*, te Parijs aangekomen. De president van den raad heeft haar ontvangen. Dezelve komt de hulp van een deel der bevolking inroepen en maakt gewag van den overal in de stad geopenbaarden wensch, van het gezag der wetten hersteld te zien.

» De uit alle departementen gekomen berigten blijven voortdurend gunstig luiden. «

— Heden heeft men aan de beurs het gerucht willen verspreiden, dat de hertog *van Orleans* sedert gisteren binnen Lyon en er met toejuiching was ontvangen. Deze tijding is voorbarig; maar al de berigten die heden zijn aangekomen, geven de hoop dat de vrede spoedig zal wezen; de bevolking schijnt niet ongeduld zijne kracht te verbeiden.

De jongste tijdingen van Lyon zijn van den 27sten. Zij deelen eene opmerkelijke daadzaak mede, waaruit men den geest der Lyonsche werklieden kan leeren kennen. In dezelve wordt gezegd, dat de kolonel van het 4de regiment zich dienzelfden dag binnen Lyon begeven had, en dat zonder toestemming van den generaal *Roguet* en buiten eenig geleide. Hij werd er met algemeen gejuich ontvangen. Deze trek van moed en koelbloedigheid werd door het volk opgemerkt en verwierf hunne goedkeuring.

Andere brieven maken van bijzondere omstandigheden gewag, ten betoog strekkende, dat de partij der Carlisten niet vreemd aan de beweging van de werklieden geweest is. De politie moge dit verder onderzoeken. Wij behalen ons te zeggen, dat de Lyonsche courant, in weerwil aller redekunstige middelen en der grootste voorzorgen, op meer dan eene plaats, zijne geheime bedoelingen verraden heeft.

P. S. Wij hebben berigt, dat eene telegraphische depêche tegen drie uren heden overgebragt is en hoofdzakelijk inhoudt, dat eene deputatie van werklieden tot den prins en den minister van oorlog gekomen is, dezelve heeft hen te kennen gegeven dat zij binnen Lyon gewapende wenden en die zelve binnen konden trekken, onder voorwaarde, dat zij van andere troepen vergezeld waren, dan van die welke aan de gevechten hadden deel genomen, en dat eene algemeene amnestie afgekondigd werd. Volgens dezelfde depêche zou de maarschalk *Soult* geantwoord hebben, dat hij binnen de stad trekken zou, maar dat vervolgens het regt haren gang moest gaan.

Dezen avond wordt er verzekerd, dat het ministerie zijne eerstaanstaande maatregelen, in vele opzigten gewijzigd had, en dat men den minister van oorlog instructien gezonden heeft, ten einde hem niet te doen, weifelen zachte en toegevende middelen aan te wenden. Men gelooft, dat de verklaringen, door de Lyonsche deputatie te Parijs gegeven, niet weinig toegebragt hebben, deze gelukkige veranderung in de beschikkingen van het ministerie te weeg te brengen.

(*Courrier Français.*)

— Men verzekert, dat de Pruisische ambassadeur, de heer *Werther*, heden van zijn gouvernement de volmagt ontvangen heeft, om eene overeenkomst betrekkelijk de Rijnsche ontwapening te teekenen. Dergelijke volmagt heeft ook de graaf *Appony*, Oostenrijksch ambassadeur van zijn hof ontvangen. — (*Private Journal.*)

— De geheime kruidfabriek, die men ontdekt heeft, was te Bellaville, in de straat Près-Saint-Gervais gevestigd. Drie kisten heeft men in beslag genomen. Men begroot op 8 à 900 ponden de hoeveelheid kruid, die er dagelijks vervaardigd werd.

— Ter beurze van heden, zondag de fondsen als volgt: 5 pCt. 95,80 kontant, 94,90 op tijd; de 3 pCt. 68,40 kontant en op tijd; de Napelsche renten 81,10 kontant en 81,20 op tijd.

Rome, den 30sten November.

Eene telegraphische depêche van Parijs den 29sten ten half twee ure, aan onzen prefect overgebragt, meldt dat de hertog *van Orleans* en de minister van oorlog den 28sten te Trevoux, 4 uren van Lyon, en in gemeenschap met den generaal *Roguet* waren; eene deputatie uit Lyon was den prins te gemoet gegaan; de rust bleef in de stad heerschen.

Weenen, den 21sten November.

De kavalerie-generaal, baron *Vimont*, is, in plaats van den overleden graaf *Giulay*, tot hof-krijgsraad-president benoemd en zal weldra alhier aankomen.

De sedert lang ontworpen geldleening zal thans binnen kort tot stand komen, aangezien de aanzienlijkste bankiershuizen reeds ingeschreven en hun aanbod tegen de gedane bedingen het actijnr echter, dat deze prijs tot dusverre niet aannemelijk geacht is.

De sedert langen tijd bij ons hof geaccrediteerde Nederlandsche gezant, baron *van Spaan*, is uit hoofde van ziekelijkheid teruggeroepen. Zijn opvolger is nog niet bekend.

ITALIE.

Napels, den 10 November.

Bij de opgravingen van Pompeji, welke onafgebroken worden voortgezet, is op den 26 okt. eene voor de kunst gewigtige ontdekking gedaan. In de zetzaal van het zoogenaamde huis van *Pansa* heeft men, namelijk, eene groote mozaik-schilderij uit marmer stukken gevonden; dezelve is 20 palmen breed en 10 palmen hoog. De menschelijke figuren zijn half levensgrootte geschilderd. De minister *Medici*, directeur van het museum, gelooft in dit schilderstuk gevonden te hebben het door *Homerus* beschreven gevecht tusschen de Trojanen en de Grieken, waarin *Sarpedon* sneuvelt. Het is een der merkwaardigste schilderstukken die men in Pompeji ontdekt heeft. De koning en prinsen hebben hetzelve kortelings bezigtigen.

De wijsgeerte, volgens welke God overal buitengesloten wordt, heeft ook hier te lande meer nadeel gesticht dan men gewoonlijk onderstelt. Een blijk daarvan is, dat bij velen, ook in wie het geloof aan leiding van hun eigen lot niet uitgewischt is, het vertroostend denkbeeld der wereldregering miskend, en, zoodra het de toepassing in bijzonderheden geldt, als een hersenschim der dweeperij aangemerkt wordt.

Waarom zou men in de historie der volkeren niet doen, hetgeen elk, die aan eene Voorzienigheid gelooft, bij de overdenking zijner eigene lotgevallen doet? Men kan in de duidelijkste merkteekenen van Gods hand de werking enkel van natuurlijke en toevallige oorzaken zien: men kan den orkaan, waarin de onverwinnelijke Armada haar ondergang vond, den Noordwestelijken storm, die de Spanjaarden tot het verlaten van Leidens overstroomde omstreken dwong, of, om te spreken van onzen tijd, bij voorbeeld, de vervroegde Rijnde, waardoor *Napoleon* in zijn plannen overmand werd gestuit; men kan dit alles toeschrijven aan hetgeen de Heidenen het noodlot hebben genoemd. Men kan dit, zoolang men onderstelt of dat God niet over zaken en onwêêrvlagen, of dat Hij daarover, zonder op de menschen acht te geven, gebiedt.

(Nederlandsche Gedachten.)

Onder de inrigtingen tot algemeen welzijn, welke België aan het vorig tijrannick bestuur verschuldigd is, behoort ook de School van Landbouw. De *Courrier*, die men niet van partijdige liefde voor dat bestuur beschuldigen kan, erkent dit in het begin van een zijner artikels. Dezelfde blad berigt ons intusschen, dat deze inrigtingen op het punt van vernietiging staan, om dat schier niemand meer tot derzelver instandhouding bijdraagt. Het gevolg daarvan is, dat de autoriteiten van Brussel eene nieuwe weldadigheid te hulp roepen en de stede aanmanen om hare jaarlijksche bijdragen te voldoen.

Zietaar mede een der vruchten van de Belgische omwenteling! Te regt merkte in der tijd een onzer periodieke geschriften, reeds voor jaren op, dat: bij inschrijvingen voor eenig *nuttig of weldadig doel*, *Brussel* doorgaans even veel cijfers als Amsterdam stukken opdraagt.

In het voortreffelijke Regulatif, waar men in de gloriense revolutie van Juni 1830, in het eigenlijk *Luilekkerland der liberté en droit et pour tous* moest te zijn, moet men een juist denkbeeld van de vrijheid van het *dolce stilnovo* te verkrijgen. Als een proefje hoe men daar, onder den *Roi citoyen*, die gene ontdekken heeft, *Vrijheid van gevoelen* bevorderd kan, onder andere dit dienen, dat verscheiden gedeputeerden in de kamer hun gevoelen over de benoeming der nieuwe Paus niet hebben durven uiten, omdat zij vreesden alsdan hunne posten te zullen verliezen. — Waarlijk het was niet der moeite waardig, eene revolutie te maken om zulk eene vrijheid te verwerven.

Dat de Belgische revolutie, in dezen, hare oudste zoon als zij niet zeer betreurenswaardig zeker, niets tongen, uit alle dagbladen van dat land, van welke kleur zij ook zijn, meer het zoo voortgaat, zoomaar, dat de voorgenomene lofrede op het tegenwoordige gouvernement te maken zal zijn tot eene ootdeelkundige ontleding der redevoeringen in de belgische *chambre des Représentans* uitgesproken. Vele lijken daartoe reeds nu overvloedig stof op.

LETTERKUNDIG BERICHT.

Generaal Graaf HOGENDORP en zijne kinderen. Eene briefwisseling, (naar het Hoogduitsch) van S. F. J. WAL DEN. Te 's Gravenhage, bij A. KLOOTS 1830. 2 deelen in 8°. De prijs . . . . . *f* 4,80.

Het is moeijelijk te beslissen, of men dit werk onder de geschriften over de opvoeding, of wel onder den rubriek der romans moet rangschikken. Het eerste deel schijnt tot de eerstgenoemde klasse te behooren; terwijl het tweede deel, door de meerdere behandeling van den hoofdbriefschrijver en de ontwikkeling van zijn allervoortreffelijst karakter in moeijelijke omstandigheden, deze briefwisseling tot een allerbelangrijkst en onderhoudend verhaal maakt. Tot welke klasse men dit werk echter verkiest te rangschikken, het verdient goedkeuring en aanprijzing als tot die klasse behoorende, welke men, met volle regt *goeder* boeken noemen mag. De Graaf van HOGENDORP, die, in elk zijner betrekkingen, een uitmuntend mensch is geest in zijne brieven niet alleen eene voortreffelijke handleiding tot de opvoeding van kinderen van onderscheiden geaardheid, maar toont volkomen door zijne redeneringen, wat de mensch in elke omstandigheid den leven *behoort* te zijn. Godsdienstige echte Christenzin spiegelt in elk der brieven des waardigen vaders, terwijl dit gevoelens in zeer bevallige woorden goeden, ja regtstreeks schoonen stijl uitgedrukt zijn. Onder de gelukkige voortbrengselen, die van duitschen bodem op den onzen worden overgeplant, is het hier aangekondigde derhalve geen der minsten.

Algemeen Woordenrijk Woordenboek der Zamenleving. 9de Aflevering. Te Amsterdam bij de gebroeders DIERICKS. De prijs van elke aflevering is *f* 0,60.

Slechts weinige dagen geleden (zie ons n°.) waren wij in de gelegenheid geweest de 9e aflevering van dit woordenboek aan te kondigen, door de verdienstelijke uitgevers, aan welker drukpers wij zoo vele goede en fraai uitgevoerde werken van wetenschap, letterkunde en smaak verschuldigd zijn, ons in staat stelden, ook van de verschijning der boven aangekondigde aflevering kennis te geven. De aan de vorige afleveringen gegeven goedkeuring, is wederom op deze toepasselijk; gaande derzelve van bladz. 289 tot bladz. 320 en van lett. G tot Gulp. Wanneer de overige afleveringen zich even schoon opdoen als de beide laatsten, dan zullen de uitgevers weldra bemerken, dat het veronderstelde, bij een door ons vroeger gegeven wenk, geen los toegeven raad, en wij houden ons verzekerd, dat bij elke nieuwe aflevering ook de inteekening op dit allerverdienstelijkst werk aanzienlijk zal toenemen.

Met dankbetuiging zien de ondergeteekenden gevers strekken de ondergeteekenden ter hunner kennisse, dat in de gemeenschappelijke kas van ontvangen, ter verkwikking van de geblesseerden en zieken, als volgt:

Van de boekhandelaars Broese & Comp. voortkomende van de bij hen ingekomen gelden, een kistje thee, wegende 37 Nederlandsche ponden.

Breda, den 2den December 1831.

De Kerkhandelende Officier van gezondheid-Ziekenzaal, N. ENGELEN.

De Majoor Administrateur van de Garnizoens-Ziekenzaal, W. VAN WIJCK.

De militaire Intendant belast met de administratieve dienst, binnen de vesting Breda, W. VAN WIJCK.

Op het fort Liefkenshoek zijn, voor de zieke militairen, van eene gemunitie te Hoek aan, de volgende ververschingen ontvangen:

Vier flesschen goede wijn, vier halve ditto bessensap, een broodmik en honderd en zestig citroenen.

Waarvoor de ondergeteekende zijnen hartelijken dank betuigt.

De Kapitein Opperkommandant,
H. ENGEL.

Marktprijzen der Stad *Breda*, van den 29 Nov. 1831.

	Laagste prijs.	Hoogste prijs.	Middel prijs.
Het Nederl. mudde Tarwe.	*f* 10,50	*f* 11,00	*f* 10,80
Het dito dito Rogge	- 7,25	- 7,30	- 7,27
Het dito dito Boekweit	- 5,30	- 5,30	- 5,30
Een Nederl. mud Boter	- ,	- ,	- ,90
Aardappelen Nederl. Mudde.	- ,	- ,	- 1,70

Heden overleed van eenen ZOON Vrouwe S. P. AKEN VAN HOUTEN, Echtgenoot van den Luitenant-adjudant D. E. HAAS.

Breda den 30sten December 1831.

Men verlangt tegen 1 Mei aanstaande in huur, een fatsoenlijk BURGERHUIS, in het midden gedeelte der Stad *Breda*, met 2 à 3 Beneden Kamers en Tuin. Adres bij de Uitgevers dezer Courant.

BEKENDMAKING.

De Ondergeteekende Militaire Intendant, belast met de administratieve dienst, binnen de vesting *Breda*, zal naar aanleiding eener beschikking van het Departement van Oorlog, dato 19 November 1831 no. 60, en onder nadere approbatie van Zijne Excellentie den Heere Directeur-Generaal van Oorlog, in het openbaar, en ten overstaan van den Heer Generaal-Majoor, Opperbevelhebber, en den Heer Plaatselijken Kommandant dezer Vesting aanbesteden, voor eenen onbepaalden tijd, ingaande met 1 Januarij 1832.

De LEVERANTIE der KAMERTUIGEN (zonder het Brood) uitgaders van het LICHTBRANDHOUT ten behoeve van het Garnizoen dezer Vesting.

Waarvan de Conditien en Voorwaarden dagelijks (Zon- en Feestdagen uitgezonderd) ter lezing zullen liggen, aan het Bureau van bovengemelden Intendant, van des morgens 9 tot 12 uren, tot en met den 6den December dezes Jaars, wanneer de aanbesteding den 7den daaraanvolgende, des morgens ten elf uren, plaats hebben.

De Billetten van Inschrijving moeten des morgens ten negen uren voor den bepaalden tijd, op gezegeld papier zijn ingegeven.

Breda, den 28sten November 1831.

De Militaire Intendant voornoemd,
W. VAN WIJCK.

ZIET HET VOORT.

STOOMPACKET-VAART *tusschen* ROTTERDAM *en* LONDEN.

De Stoompacket *Attwood*, gevoerd door Kapitein Campbell, zal, uit hoofde der Quarantain-Maatregelen, niet uitgaan van hier op de reeds voor deze gepubliceerde dagen en uren zullen vertrekken; doch zoo lang het Saizoen zulks toelaat voortgaan met wekelijks van hier de overtrekken.

Nadere inlichting te bekomen bij de Agenten W. SMITH & Comp. en P. A. VAN EES.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGINGEN.

Bij STEUERWALD & COMP. Steendrukkers te *Dordrecht* is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

I. GRONDBEGINSELEN DER TEEKENKUNDE, bestaande uit 102 voorbeelden, door de beste Meesters. Geschikt om gemakkelijk *Kopren*, *Bloemen*, *Landschappen* enz. te leeren Teekenen . . . . . *f* 4,25

II. LES TEEKENEN, naar de teekening van C. KRUSEMAN, ... *f* 1,00.

III. MIGNONS. Liedjes voor kinderen, bevattende de taal der natuur met begeleiding des Piano Forte. Componirt door den Heer P. SPONTINI. . . . . *f* 1,00.

IV. Gezang op den Heldendood van J. C. J. VAN SPEYK, van A. REST, Ez., voor een en vier stemmen, met geleiding van Piano, in Muzijk gesteld door Mejufvrouw E. C. KIST. Voor één stem . . . . . *f* 1,00. Met vier stemmen . . . . . 1,00.

De Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK te *Leyden* zal op den 5den December aanstaande uitgeven en verzenden:

ROEMER. GEDENKSCHRIFT van den VERHEUGT der H. H. STUDENTEN van de *Leidsche Hoogeschool*, en hunne plegtige inhaling op den 27sten September 1831. een deel in 8°, met twee zwarte en een gekleurde plaat. Bij de uitgave op den dag der uitgave is de prijs van dit werk gesteld op *f* 2,40, en met het gedenkschrift van den Uitgang er bij *f* 3,80. Na de uitgave van het eerstgemelde worden de prijzen met vijftig cents verhoogd. Bestellingen zullen bij de voornaamste Boekhandelaren des Rijks worden aangenomen.

BIJDRAGEN tot de NADERE GESCHIEDENIS *van de belangrijke jaren 1809 en 1810.* Medegedeeld door den Luitenant-Generaal Baron KRAYENHOFF, Grootkruis der Militaire Willemsorde enz.

Dit werk is verdeeld in onderscheiden §§, en neemt eenen aanvang met de geschiedenis van bezetting, welke reeds in het voorjaar van 1809 tusschen de Fransche en Hollandsche autoriteiten in Zeeland ontstonden; en eindelijk met onze inlijving in het Fransche rijk en het bezoek van NAPOLEON te Amsterdam. De expeditie der Engelschen tegen Holland, het vertrek, maar en verblijf te Parijs van Koning Lodewijk, zijne briefwisseling met zijne ministers, zijn afstand enz. vormen de grondstof tusschen dat begin en einde. Dertien Bijlagen, tot toelichting van den tekst, waaronder het Fac-simile van Koning Lodewijk; een Staat der sterkte van het Hollandsche Leger op den 1sten July 1809, benevens opplacement tot de H. H. Officieren van het K. korps Artillerie en Genie, een Staat aangaande geschut voor de hoofdstad en verlangen Muiden en Weesp, verwijken te werk, dat ingenaaid *f* 4,75 en in carton met band *f* 5,75 - bij de volgenaamde Boekhandelaars in Oud-Nederland verkrijgbaar is, gesteld door de Heeren *Wijmegen* en BROESE & COMP. te *Breda*.

*** Bij BROESE & Comp. te *Breda*, is verkrijgbaar:

BREDA'SCH JAARBOEKJE VOOR DISSENTIENTEN ALMANAK voor den jaar 1832, voorzien van een volledig Naamregister van Administrative, Financiële en Justitiele Ambtenaren enz. in de Stad en Arrondissement *Breda*, voorzien van al hetgeen men in een Almanak kan verlangen en verrijkt met een kort Verhaal der merkwaardigste gebeurtenissen in de *Nederlanden*, sedert Augustus 1830 tot op den huidigen dag. Een aantal Gedichten en Vaderlandsliederen, Anecdoten, eenige beroemde Geschiedenissen meer dan als anderzins. Op best papier à . . . . . 27½ Cents.
Op ordinair idem . . . . . 20 "
De enkele Almanak . . . . . 10 "
De groote Kantoor-Schrijf-Almanak . . . . . 40 "

Te BREDA, bij BROESE, Comp. Boekdrukkers en Boekverkoopers.